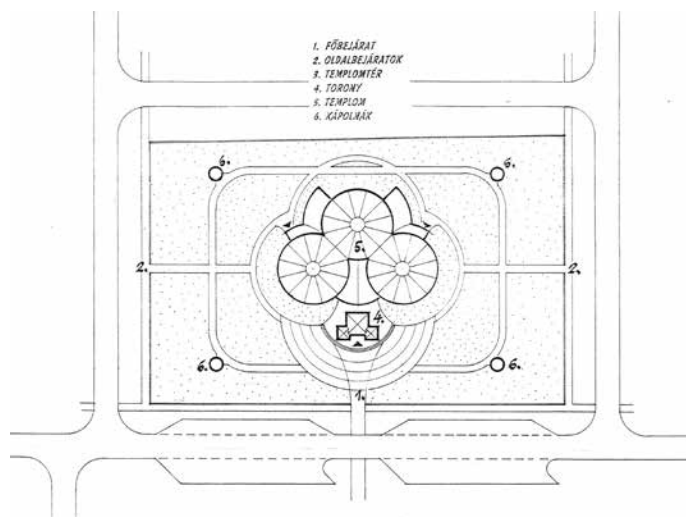

A LISIEUX-I KIS SZENT TERÉZ-EMLÉKTEMLŐM

Zenta, Munkástelep

Építészet, szöveg, fotó:
Tóth Vilmos

▲ Helyszínrajz

Zenta falusias hangulatú városrészében épült fel a Lisieux-i Kis Szent Teréz-templom. A 19. század végén még libalegelőnek, kerteknek nevezték ezt a területet, melyet 1904 és 1910 között szociálistlakás-építési program keretében apró, háromszatátú munkásházakkal építettek be. 450 ház épült az akkori földművelésügyi minisztérium támogatásával. Berzenczei Domokos városi főmérnök teret is tervezett a Munkástelep középpontjába, a leendő iskola és templom részére. Mivel ez időben kezdtek építeni Zenta város főterén a Szent István-templomot, a telepen nem kerülhetett sor templom építésére. Azonban a kalocsai érsekség már 1912-ben megszervezte a munkástelepi káptalanságot, és ezzel létrejött az egyházközség. Az I. világháború után minden megváltozott. Az egyházközség csak 1928–1929-ben tudott kápolnát és paplakot építeni a telepen. A templomépítés vágya azonban megmaradt a hívekben.

Az 1990-es években bekövetkezett változások lehetővé tették, hogy az álom megvalósuljon. Tóth Horti Gábor akkori képviselő-testületi elnök ötlete alapján, 1994-ben a testület felajánlotta az akkor már Szabadság térnek nevezett területet egy emléktemplom építésére. Az egyházközség az ajánlatot elfogadta.

Vezető tervező: **Tóth Vilmos**

Építész munkatárs: **Varga Pertics Márta**

Statika: **Molnár Csikós Zoltán**

Épületvillamosság: **Ágó Ferenc**

Épületgépészet: **Juhász Lajos**

Táj- és kerttervező: **Komval Zenta**

Oltár, szentély: **Valkai Zoltán**

Oltárkép, vitrázs: **Papp Korhecz Zsuzsanna**

Megbízó: Lisieux-i Kis Szent Teréz
Római Katolikus Egyházközség, Zenta

Kivitelezők:

A kanizsai partner,

Neimar, Szalma-Bau

Tervezés éve: 1995–1996

Átadás: 2017

Közelgett a győztes zentai csata 300. évfordulója (1997), ami egybeesett Kis Szent Teréz halálának 100. évfordulójával. A világi és a vallási érdekek összetalálkozott. Ezután már pörögtek az események. A szabadkai püspökség pályázati bizottsága meghívásos pályázatot hirdetett, nyolc építész közül hatan adtunk be terveket. Kiválasztottak. Így jutottam a megbízáshoz.

Alapvetően olyan templomot kellett tervezni, hogy az többrendeltetésű lehessen, három összenyitható teremmel és a kísérőhelyiségekkel.

A megvalósításban a hármasság uralodik. A templom tömegkompozícióját három egyforma, egymásba metsző, ragasztottfa-szerkezetű félgömb kupola alkotja. Ezeket egy kisebb negyedik kapcsolja össze. Alattuk a három összenyitható terem és az őket összekötő bejárati előtér kapott helyet. Az előtér fölött van a kórus, amely mindhárom terem felé nyitott. A templom két oldalsó bejárata mellett északon a sekrestye található, délen a kisgyermekes szülőknél van különtermük. (A sekrestye fölött, a tetőtérben hittantermet alakítottunk ki az építkezés folyamán.) A háromszögletes, különálló torony a templom főbejárata előtt diadalkapú, a győztes zentai csata emlékére. Karcsú, klasszicizáló formája a győzelem jelentőségét hangsúlyozza: 30 méter magas. A templom kelet-nyugati tájolású, bejárata szembenéz a kápolnával és a paplakkal. A templom szerkezete klasszikus: falazott téglafalakra támaszkodnak a ragasztottfa-szerkezetű kupolák elemei, melyeknek vörösréz lemezfedése cikkekre osztott.

Amikor elkészültek a vázlatok, a helyszínrajzon a megoldás úgy nézett ki,

mint a földre helyezett virágcsokor, három szál virágból. Ezért a templomfalakat kívülről, a magasságuk feléig földdel töltöttem föl, mintha a kupolák a földből a fény felé törő rügyek lennének, az újjászületés reményének szimbólumaként.

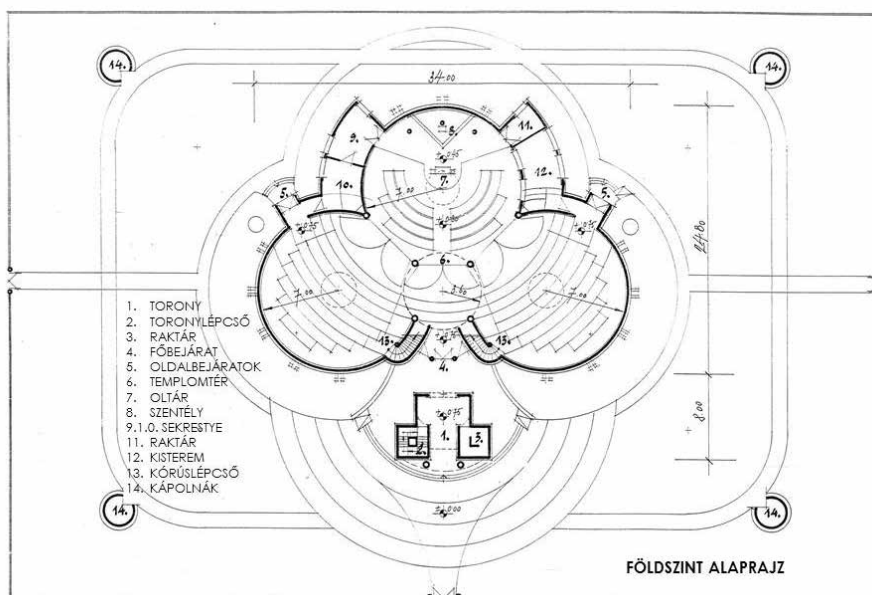
A 20. század elején Zenta főterén megkezdődött a templomépítés, amit nem sikerült befejezni az I. világháború miatt, de a két háború között sem. 1947-ben lebontatták a már felépült részeket. A megmaradt elemeket más célokra hasznosították. A tervben kalkuláltam a megszerezhető elemek beépítésével. Az építkezés elején kevés, de az idők folyamán, a húsz év alatt sok előkerült, főleg oszloplemegek. Emlékkútnak, kapuoszlopoknak használtuk fel őket, így került a diadalkapura, azaz a toronyra is kettő. Nehezen indult el az építkezés. Az alapkövetételre 1996-ban került sor, a millenniumi ünnepség keretében, de akkor már tudtuk, hogy 1997-ben nem lesz templomszentelés. A gazdasági helyzetből fakadó anyagi okok miatt erre csak 2017. szeptember 11-én került sor, a zentai csata 320. évfordulóján.

A kilencvenes évek elején, amikor a szabadkai Népkört újjátották fel, megismertem a Kós Károly Egyesülést. Sok baráttra leltem ott, akikhez hasonlóan gondolkodtam az építésze-tről, és ha

tehettem, találkoztam velük. Igaz, abban az időben elég körülményes volt a jugoszláv, azaz a szerb–magyar határon közlekedni. Már előtte is terveztem ragasztottfa-tartókat épületekbe, de ezektől a barátaimtól tanultam meg a bennük rejlő igazi lehetőségeket. Ezúttal is köszönöm a segítségüket.

Alaprajz ►

THE THERESE OF LISIEUX MEMORIAL CHURCH SENTA, WORKERS' COLONY

In the past, the poorest neighbourhood of Senta, hosting mostly Catholics, was served by a single chapel. The construction of the church started in 1996, but was halted after a period of financial difficulties. Popular demand for a church had been voiced as early as the creation of the colony, back in the first decade of the 20th century. The political upheaval of the 1990s suddenly made this dream possible to realize. In 1997, the 300th anniversary of the victorious Battle of Senta coincided with the 100th anniversary of Saint Therese of Lisieux. Two decades of waiting did nothing to diminish the enthusiasm. Hungarians from Vojvodina, the Carpathian Basin and the diaspora pulled their weight and provided financial support. The winner of the invitation to tender, Vilmos Tóth was asked to build a multi-purpose church, consisting of three interconnecting halls and a number of service rooms. The building is dominated by the number three, in the form of three domes and a separate tower with three steeples. At the main entrance of the church, a triumphal arch commemorates the victorious Battle of Senta. The domes are styled as seedlings striving towards the light, symbols of the hope for rebirth.

At the beginning of the 20th century, the construction work of another church was started on the main square of Senta. However, this project was halted by the war and the abandoned structures were demolished in 1947. Certain elements of the building were used for other purposes. All elements that could be recovered were built into the memorial church.